

Worsumse veldnamen

Naamgeving is een fundamenteel menselijke bezigheid. Wij geven aan alles een naam: aan mensen, dieren, planten, straten, streken, landen, continenten. Zo hebben mensen ook altijd namen gegeven aan plekken, akkers, weiden, bossen en beken. Generaties van bewoners van Worsum hebben hieraan meegedaan. Veel van de oude namen zijn in de vergetelheid geraakt. Dat is jammer omdat deze oude namen vaak een verhaal vertellen dat ook vandaag nog interessant is voor iedereen die zijn of haar woonomgeving wil kennen.

De Werkgroep Historie Worsum heeft de oude veldnamen (toponiemen) verzameld en vastgelegd. Behalve de leden van de werkgroep zelf hebben ook anderen, vooral senioren, hieraan meegewerkt.

Oorsprong van veldnamen

De mens heeft van oudsher de behoefte om namen te geven aan plaatsen, wateren en terreinen. Ontginners, bewoners en landgebruikers maakten daarbij gebruik van omgevingskenmerken zoals hoogte, grondsoort, begroeiing en landgebruik. Ook toen in 1832 door de registratie van het Kadaster per gemeente

een uniek kenmerk aan elk perceel is toegekend (sectieletter en -nummer) bleef het benoemen van percelen grond bestaan.

Achter de veldnamen ligt een boeiende wereld van ontginningsgeschiedenis en naamgeving die vaak teruggaat tot de middeleeuwen.

Naast veldnamen kennen we ook nog erf- of boerderijnamen.

Panoramafoto vanaf de Worsumseweg ter hoogte van De Wever van links naar rechts de weg, Lucassen, Weijten, Sleetburgsestraat, Joosten, veestal Arts, De Heegt, Heegseveldweg en van de Brand Valkstraat

Informatiebronnen

De Werkgroep heeft dankbaar gebruik gemaakt van een groot aantal schriftelijke bronnen die hieronder worden genoemd.

1. De rijkste bron was de **taalkundige scriptie** van onze overleden plaatsgenoot **André van Zuilen**. Voor zijn doctoraalstudie Nederlands deed hij onderzoek en legde dit vast in de scriptie getiteld : "De Toponymie van de Drie Gelderse Plaatsen Driel, Gendt en Overasselt" (1963). André werd later enthousiast lid van de Historische Werkgroep Overasselt die o.m. het boek publiceerde "Geschiedenis van de Maasdorpen Overasselt, Nederasselt, Balgoij - Keent" (1978). De werkgroep bestond verder uit: Gerard Rooijackers, Wim Kuijpers en Gerard Broens.

2. De **leenakten** die tussen 1424 en 1797 werden gesloten tussen de graven van Gelre en de

leenheren. Deze historische bron is uitgegeven door Gelre, Vereniging tot Beoefening van Geldersche Geschiedenis, Oudheidkunde en Recht met de titel "Register op de Leenaktenboeken van het Vorstendom Gelre en Graafschap Zutphen" (1899).

3. Het **veilingdocument uit 1852** waarin alle Overasseltse bezittingen van Munter van Sleetburg staan beschreven die toen in de verkoop gingen. Behalve namen van bouwvallen worden ook diverse perceelsnamen genoemd.

4. Een kaart uit 1972 van **Gerard Rooijackers** met veldnamen van Overasselt. De namen en kaart waren de uitkomst van onderzoek door de Historische Werkgroep Overasselt in samenwerking met het Meertens instituut. De werkgroep werkte aan dit project in de periode 1966-1970. De werkgroep bestond uit: Cornelis Theunissen, Thé Theunissen, Wim Theunissen, Gerrit Theunissen, Toon Peters Weem, Gerrit

Arts, Koos van Castereb, Grad Gerrits sr., Thé Thünnissen en Gerard Rooijakkers.

Mondelinge overlevering is ook een belangrijke informatiebron. De leden van de Werkgroep Historie Worsum zijn dragers van informatie: Piet Arts, Grad Gerrits, Gerard Rooijakkers, Piet van Casteren, Piet van Zuijlen, Tun van Raaij, Hennie Arts en Albert van Hezewijk. De werkgroep heeft gesproken met: Jan Duighuizen, Sjef Klabbers, en Jan Sanders.

A

Akkers-kampje Perceel bouwland noordelijk van de Valkstraat en 300 m westelijk van de Worsumseweg.
Kampje: verkleinwoord van kamp, perceel in ontginningsgebied

B C

Bakkers-wei of Bekkers-wei Uiterwaarde ter hoogte van de Valkstraat. Verwijst naar eigendom of pacht door bakkers/bekkers.
Waarschijnlijk familie Derks die generaties lang broodbakkers waren.

Bekkers-land Perceel tussen de Valkstraat en de Maasdijk ter hoogte van de Worsumseweg.
Zie ook Bakkerswei of Bekkerswei.

Benedenste Polder, De Uiterwaarde langs de Maasdijk in de Vogelzang. Dit weiland had een afwateringsloot met een handbediend sluisje (schuif voor een duiker). Tot in de vijftiger jaren werd hier geschaatst.
Zie ook Bovenste Polder.

Binnenwei, De Perceel weiland gelegen tussen Vogelzang en de Maasdijk.

Bloemers hof, De Boerderij op Worsum.
Ook hier waarschijnlijk een familienaam, namelijk Bloemers. In de leenaktenboeken is in 1677 sprake van "het erf van sr. Bloemers tot Grave", welk erf blijkens verdere aanduidingen gelegen was op Worsum.

Bommen Kamp Perceel ten westen van Worsum tot aan de Garstkampsestraat. Eigenaar was mogelijk Jr. Bommel (Leenaktenboeken, 1776).

Bovenste Polder, De Uiterwaarde langs de Maasdijk in de Vogelzang. Dit weiland had een afwateringsloot met een handbediend

sluisje (schuif voor een duiker). Tot in de vijftiger jaren werd hier geschaatst.
Zie ook Benedenste Polder.

Braam-Bessen-kamp (brómbééze...): Perceel weiland in de Vogelzang aan de Valkstraat, genoemd naar de plant.

Buulenbos, De (den buulenbósch); In de leenaktenboeken (1677) vermeld als "den Buelenboss".
Perceel bouwland met boomgaard bij de kom van het dorp ten noorden van de Valkstraat.
Bulen-: gezien de lange klinker waarschijnlijk eerder te denken aan mannelijk buul/bule = bult dan aan bul = stier in het eerste geval komt mijns inziens dan ook de oorspronkelijke betekenis van -bos beter uit

D

Dassenbosje, 't (et dassen böske); Bosje hakhout aan de Valkstraat met dassenburcht. Ca. 1950 verdwenen.

Duisterstraatje, Het (et duuster strötje); Veldweggetje tussen Gartskampsestraat en Valkstraat.
Duister heeft betrekking op het feit, dat deze weg te midden van de omringende percelen nauwelijks opvalt

Dijkkuilen, De (de diekkuule); Genoemd in gerechtelijke stukken uit 1742.
Enige tamelijk lage stroken grond in Vogelzang langs de dijk, waarvan vroeger de bodem voor een deel werd afgegraven ten behoeve van de versterking van de dijk.

Driekesbosje (et driekesböske); Perceel bos van Driekus Peters aan de Ijkelaarstraat.
Ook bekend als het OJO bos.

Zicht vanaf de Hamelbergsestraat op huis De Egelsmortel (fam. Van Haren) met wetering

E F

**Egels-
mortel** (den eegelsmòrtel); Boerderij met bijbehorende bouw- en weiland aan de zuidelijke rand van het bosgebied tussen Wetering en Loksheuvelseweg. Dit stuk grond werd in 1411 aan het klooster Grafenthal verkocht en stond al in 1318 bekend onder de naam "Egelmorter". Egel- = bloedzuiger; aangezien dit dier in vroegere tijd van erg groot belang was voor de geneeskunde treffen we het herhaaldelijk in allerlei vormen aan. -mortel met daarnaast de vorm mortar- (r-l dissimilatie) heeft hier gezien ook de ligging van de Wetering, die er blijkens de aangehaalde plaats uit 1318 al was, de oorspronkelijke betekenis van "drassige grond, moeras"

Zicht vanaf Kievits Hof Straatje op perceel De Eikelaar

**Eikelaar,
De** (den eikler); Stuk weiland ten noorden van Worsum aan de grens met Heumen. In een akte van 1333 wordt de verkoop aan de abdij van een stuk land "Kempen bei Ekelar" genoemd. Eikelaar = bos met eikenbomen, waar men hout mocht halen; dit ontbossen had tot gevolg dat men de grond al vroeg als weiland ging gebruiken.

**Eikelen-
kamp, De** (den eikelenkamp); In de leenaktenboeken (1677) vermeld als "den Eyckelenkamp". Perceel weiland ten oosten van de Ned. Herv. Kerk. Enigszins merkwaardig is wel de meervoudsvorm eikelen waarschijnlijk ter wille van de welluidendheid? Eikels werden vroeger veel gebruikt als veevoeder, vandaar de naam waarschijnlijk.

G

Ganze- (de ganzekuule); In de leenaktenboeken

kuilen, De (1677) vermeld als "de Gansekuyll". Enige percelen bouw- en weiland even ten noorden van de Hamelsberg aan de Wetering. Aangezien het houden van tamme ganzen in deze streken vroeger geen zeldzaamheid was, zal dit wel een plaats zijn geweest, waar men deze vogels hun voedsel liet zoeken.

**Garst-
kamp, De** Straat vanaf de kom van het dorp richting Hei, die tot aan Worsum deze naam draagt. Vermoedelijk heeft er aan deze straat een perceel bouwland gelegen, waarop voornamelijk gerst verbouwd werd. Een perceel met de naam de Garstkamp heb ik niet kunnen aantreffen, maar wel ligt aan deze straat een groot perceel de Haverkamp genaamd.

Zicht vanaf de Sleetburgsestraat op huizen van de Hamelberg en Loksheuvelseweg

H I

**Hamels-
berg, De** (den hammelsbèèrich); Heuvelrug met een zestal woningen ten noordwesten van de buurtschap Worsum. Hamel = gesneden mannelijk schaap.

**Haver-
kamp, De** (den haaverkamp); Perceel akkerland aan de Garstkampsestraat ter hoogte van de buurtschap Worsum (1788). Benaming naar het product, dat er voorheen en thans ook nog veelal op verbouwd wordt.

Zicht vanaf de Heegseveldweg op perceel Het Heegse Veld

Heegse- veld, Het	Perceel noordelijk van de Heegseveldweg tussen twee hoogten, namelijk de Klef en de Oeienberg.
Heegt, De	(de héécht); Wordt al in 1453 genoemd. Boerderij met bijbehorend bouw- en weiland en nog enig bosgebied. Heeg- , mannelijk haghe, hege = haag, bos van laag hout; de naam van deze boerderij staat in verband met de begroeiing van hout en struikgewas, waarmee het vroeger omgeven was. Wordt vermeld als kavel nr. 18 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Bouwhof, genaamd de Heegt, bestaande in Huis, Schuur, Schaapsstal en Varkenskot, bekend bij het kadaster onder Sectie B (Overasselt) en D en E (Heumen).
Heegtse Meren,	Zie de Meer
Heers- land, Het	(et heerslaant); Perceel akkerland bij de Heegt. Naam, die waarschijnlijk herinnert aan de tijd, dat genoemde boerderij in handen was van een adellijke familie.
Heiendaal , Het	(et heiendaol); Een tamelijk groot stuk akkerland in het noordelijk deel van Worsum, dat gelegen is tussen twee heuvelruggen.
Hoender- berg, De	(den hoenderbèèrich); Kleine heuvelrug op Worsum. Hoender- : hier wel te denken aan patrijzen en andere jachtvogels. (= Oienberg)
Hoge Hof, De	Boerderij op Worsum, welke op een geringe verhoging is gelegen. Hoge: gezien de hoogte, waarop deze boerderij gelegen is, ligt het wel het

meest voor de hand dit "hoge" letterlijk te verstaan, al kan, gelet op het feit, dat deze boerderij al betrekkelijk vroeg als "den hogen Hoff" voorkomt, aan dit "hoge" ook een meer figuurlijke betekenis niet ontzegd worden. Wordt vermeld als kavel nr. 15 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Bouwhof, genaamd de Hoogenhof, bestaande in Huis, Schuur, Bakhuis en Varkenskot, bekend bij het kadaster onder Sectie B.

Hoge Kamp, De	Hoger gelegen perceel noordwestelijk van de Sleeburg tussen de Sleeburgsestraat en Hamelbergstraat. Wordt vermeld als kavel nr. 12 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een perceel, genaamd de Hoogenkamp, bekend bij het kadaster onder Sectie B 48, 49 en 57.
Hogen Waard, Den	Hoog gelegen perceel langs de dijk in de uiterwaarde ter hoogte van Worsum (1677)
Honden- straatje, Het	(et hóndeströtje); Veldweg bij de Hamelsberg. Het is niet uitgesloten, dat het eerste element, waarmee toch wel het dier bedoeld is, tevens iets minderwaardigs wil aanduiden.
Hoog, 't	Perceel tussen de Valkstraat en de Maasdijk ter hoogte van de Worsumseweg. Zie ook 't Laag.
Hucht, De	(de höcht); Heuvelrug op de grens van de twee buurtschappen Worsum en Vogelzang. Ook een huis, dat hier gebouwd is, heeft deze naam gekregen. Hucht: de verkorte vorm metumlaut bij Hoogte.
Huubke, 't	(et Huubke); Perceel bouwland bij de Klef dichtbij de grens met Heumen. Zie ook Stuk van Huubke. Waarschijnlijk de voornaam van de eigenaar of pachter.

J

Jongens- land, Het	(et jóngeslaant); Stuk bouwland in de Vogelzang, waar thans twee boerderijen op gelegen zijn. Deze naam is waarschijnlijk ontstaan in een tijd, dat dit bouwland in bezit was van enige ongetrouwde broers.
-----------------------	---

K

Kalendijk, De	Perceel uiterwaard tussen Schenskens en Randwijckse waard
------------------	---

Zicht vanaf het Kievits Hof Straatje op huis De Kievitshof aan de Vosseneindseweg

Kamers, De Enige aan elkaar gelegen percelen weiland op de uiterwaarde bij de grens met Heumen (1677).

Kamer, mannelijk camere is als veldnaam niet zeldzaam, terwijl het daarnaast nog vaker voorkomt als huisnaam. Aangezien het hoogst onwaarschijnlijk is, dat er hier op de uiterwaarde ooit bewoning is geweest, zal de betekenis van deze naam oorspronkelijk wel zijn geweest die van "afgepaalde delen".

Wordt vermeld als kavel nr. 27 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Perceel Uiterwaard, genaamd de Kamers, bekend bij het kadaster onder Sectie B nr. 288, 289, 266 en 401.

Kampjes, De Perceel zuidelijk van de Vogelzang tussen de Oude en Nieuwe Dijk.

Kievits-hofdijkje, Het (et kievietshòfdiekske); Een dam met een veldweg ten noorden van Worsum op de grens met Heumen vlak bij "de Kievitshof", een boerderij onder Heumen (1783). Vroeger ook bekend als de Nyendijck.

Kievits-hofstraat je, Het Zie Kievitshofdijkje: veldweg op het dijkje.

Klef, De (1) (de klèf) Heuvelrug, begroeid met hei en bos in het noordoostelijk deel van Worsum.
Klef, mannelijk clif/clef = helling, hoogte.

Klef, De (2) Perceel aan de Heegtseveldweg (opgeheven deel) tegenover 't Huubke.

Kolk, De Strook water langs de dijk op de grens met Heumen. Vroeger werd kennelijk ook het huis, dat aan dit water gelegen is, met deze naam aangeduid (1685). Kolk heeft hier zeer duidelijk de betekenis van "waterplas, welke ontstaan is als gevolg van een dijkdoorbraak".

Krom-akkers, De (1) (de krómakkers); Perceel akkerland in de Vogelzang aan de Valkstraat. Krom heeft betrekking op de vorm.

Krom-akkers, De (2) (de krómakkers); Perceel akkerland westelijk van de Eikelaarstraat en noordelijk van de Hamelbergstraat.

L

Laag, 't Perceel tussen de Valkstraat en de Maasdijk ter hoogte van de Worsumseweg. Zie ook 't Hoog.

Laan, De (1) (de laon); Thans nog slechts een veldweg, maar voorheen was hier een laan, die liep vanaf de boerderij de Heegt in oostelijke richting tot aan de Valkstraat.

Legt, De (de lécht); Een strook afgegraven grond onder Worsum, waar de Worsumseweg gedeeltelijk door loopt.
Legt: verkorte vorm van Laagte; de naam is erg duidelijk, als we bedenken, dat het hier gaat om een stuk grond, dat afgegraven is van een heuvelrug, welke bekend staat onder de naam de Hucht.

Libië Perceel aan de Heegseveldweg bij Hoenderberg en Heegseveld. Het in cultuur brengen van dit perceel mislukte vanwege de slechte grond (geel zand). Werd door de Worsumse jeugd gebruikt als voetbalveld ("op Libië")

Loks-heuvel, De Heuvel vooraan in het bosgebied ten zuiden van de weg Heumen-Wijchen, die vanaf de grens met Heumen tot aan het punt, waar hij de grote weg naar Nijmegen kruist naar deze heuvel is genoemd (1684).
Lok- waarschijnlijk ingesloten stuk land, afsluiting, naast mannelijk loke.

M

Maarpas Perceel tussen Valkstraat en Maasdijk (1677). Pas heeft hier de betekenis van hoger gelegen (droog) doorgang.

Mars, De (de marsch); Een tamelijk laaggelegen gebied weiland ten oosten van de buurtschap Worsum tussen een heuvelrug, De Hucht genaamd in het zuiden, en een tochtsloot, de Meer genaamd (1724).
Mars, mannelijk marsch, mersch = laag, nat weiland.

Meerstuk , Het (et méérstuk) Strook bouw- en weiland, dat gelegen is aan de Meer en dat behoort bij een boerderij, welke ressorteert onder de Vogelzang.

Meer, De (de méér); Tochtsloot op Worsum, die voorzover ze grenst aan de goederen van de boerderij de Heegt met deze naam wordt aangeduid (1724).
Deze wel enigszins merkwaardige naam voor een gewone sloot moet m.i. vooral gezien worden i.v.m. de er vlak bij gelegen oude boerderij "De Heegt"; letten we n.l. op de ligging, dan is het wel voor de hand liggend, dat deze sloot, die vroeger ook zeker veel breder was, aanvankelijk fungeerde als een soort gracht rond deze boerderij.

Zicht vanaf de Sleeburgsestraat op de Munnikhof

Munnikhof, De In een akte uit 1347 wordt gesproken van de tijnsen en diensten uit de Abdijhof in Worsum. Uit deze gegevens, alsook uit de ligging en de bouw, zoals we die thans nog kunnen waarnemen, mogen we concluderen, dat deze boerderij, welke dus gelegen is op Worsum even ten westen van de weg, die, komende vanuit het dorp, gaat in de richting van de Hei, hier al zeer vroeg gesticht is door de monniken van het voormalige klooster "Sint Waldrick" ter ontginning van het omringende grondgebied.
Wordt vermeld als kavel nr. 13 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Bouwhof, genaamd de Munnikkenhof,

bestaande in Huis, Bakhuis, 2 Schuren en Varkenskot, bekend bij het kadaster onder Sectie B.

Munnikhofse Waard Perceel in de uiterwaarde grenzend aan Heumen en tegenover de Visserswei.
Waarschijnlijk in eigendom of pacht van de Munnikhof.

N

Nagelhorst Waardjes Perceel weiland in de uiterwaarde bij de Zomp. Waarschijnlijk in eigendom of pacht van de Nagelhorst.

Nieuwe Land, Het Perceel tussen het Duisterstraatje en de Valkstraat.
Wordt vermeld als kavel nr. 21 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Perceel Bouwland, genaamd het Nieuwland bekend bij het kadaster onder Sectie B nr. 241 tot 244.

Nyendijck, De Zie Kievitshofdijkje. In deze dam zat een sluisje dat water van Heumen naar Overasselt deed stromen. Om ruzies over de wateroverlast tussen Heumen en Overasselt te beteugelen werden in 1620 en 1723 overeenkomsten gesloten.

O

Oeienberg, Den Zie Hoenderberg.

P Q

Poel, De Boerderij met bijbehorend bouw- en weiland aan de rand van het "dorp" vlak bij de Ned. Herv. Kerk (1677). Het weiland rond deze boerderij, dat ook thans nog omgeven is met een sloot, ligt tamelijk laag en was zeker in vroegere tijd vaak gelijk aan een moeras.
(anno 2008 woonboerderij noordelijk van het Agrarisch Museum De Garstkamp)

Poelsenheuvel, De Een lichte bodemverheffing even ten noorden van de Poel aan de Garstkampsestraat, waarop thans een boerderij c.a. staat (1677).

R

Raaij's wei, van zie Weibos

Randwijkseward, De (de rantwiekswért); Perceel weiland op de uiterwaarde bij de grens met Heumen (1677).
Randewijck/Randwijk = familienaam; Uit de leenaktenboeken blijkt, dat de boerderij de Heegt, waarbij dit stuk

uiterwaarde (-waard) behoorde, door Mechteld van Randwijck van haar vader Hans Willem van Randwijck was gekocht. Wordt vermeld als kavel nr. 26 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Perceel Uiterwaard, genaamd Randwijksch Waard, bekend bij het kadaster onder Sectie B nr. 282, 283 en 403.

Panoramafoto vanaf de Sleeburgsestraat met van links naar rechts het dorp, de Sleeburg, Dinnissen, de Klein. de Hamelberg en de Munnikhof

Riet, De	(de riet); Strook laaggelegen weiland op Worsum, waar de Heegtseveldweg gedeeltelijk doorheen loopt. Afgaande op de bodemgesteldheid en het gebruik van het lidwoord "de" mogen we wel stellen, dat we hier te doen hebben met riet = kleine waterloop, staand water, dat ook voorkomt als rijt, reet en rit.
Roeden, De	(de roeie); Perceel bouwland in de Vogelzang. Roede = oude oppervlaktemaat; opmerkelijk is wel, dat we hier het meervoud hebben zonder verdere bepaling.
Roelenberg	Perceel aan de Sleeburgsestraat (1677). Roelen heeft betekenis van berg of heuvel, hoger terrein. Wordt vermeld als kavel nr. 9 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Elzenbosch, genaamd de Roelenbergen, bekend bij het kadaster onder Sectie B 16, 58 en 59.

S

Schaapskooi, De	(de schòpskòj); Boerderij op Worsum op de plaats, waar vroeger een schaapskooi van de Heegt was. Anno 2008: Heegtseveldweg nr. 2.
Schapenstraatje, Het	(et schòpströtje); Binnenweg in de Vogelzang, waarlangs men vroeger de schapen naar hun graasgebieden bracht. Ook op de Valenberg ligt een dergelijke weg, welke eveneens met deze naam wordt aangeduid.
Schenskens	Enige Perceel weiland op de uiterwaarde (1704). Schenskens = dislect. vorm van het

diminutief meervoud bij schans; het is niet onmogelijk, dat hier zo vlak bij de Maas vroeger eens verdedigingswerken zijn geweest.

Sleeburg, De	Vroeger de naam van een voormalig adellijk kasteel en thans van een boerderij, die qua bouw en omgeving nog herinnert aan deze vroegere toestand (1677, 1697); ook de buurtschap rond deze boerderij, welke slechts bestaat uit een drietal woningen en welke gelegen is tussen de Kasteelsestraat en de Garstkampsestraat ter hoogte van Worsum, draagt deze naam. Slee- = ms. sleedoorn of de vrucht van deze sleedoorn? Wordt vermeld als kavel nr. 14 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Bouwhof genaamd Sleeburg, bestaande in Huis, Bakhuis, 2 Schuren en Varkenskot, bekend bij het kadaster onder Sectie B.
--------------	---

Sleeburgseveld	Hoger gelegen akkers ten noorden van de Sleeburg tot de Hamelbergstraat
----------------	---

Sluiskamp	(de sluuskamp); Perceel weiland in het Broek bij de sluis in de Wetering in de buurt van de Gaasselt (1677).
-----------	--

Stapperskamp	(de stapperskamp); Thans naam van een boerderij in het zuiden van Worsum vlak bij de Valkstraat. Het is niet waarschijnlijk, dat de naam van deze boerderij oorspronkelijk is, omdat we éénmaal in de Leenaktenboeken (1697) en verschillende malen in het Protocol van Bezwaar (1719) als "den Stalburg" deze naam tegenkomen voor een perceel, dat behoorde bij de
--------------	---

boerderij de Schatkuil en dat lag in het Broek bij de grens met Nederasselt. Een van mijn zegslieden meende zich inderdaad de naam "de Stapperskamp" te kunnen herinneren voor een perceel weiland in het Broek. Ook de spelling van de gevonden plaatsen vertoont nogal wat verschillen, b.v. stalburgcamp, Stalburg, Stappiskamp en Stapperscamp. Waarschijnlijk is het eerste deel een eigenaam ? In een schenkingsakte uit 1347 komt wel de naam "Heinrich Stalbuc" voor.

Zicht vanaf het erf van Sjef Klabbers op Starrenbos aan de Garstkampsestraat

- Starrenbos, De (de starrenbós); Naam van een kleine buurtschap, welke bestaat uit een vijftal huizen, gelegen aan de Garstkampsestraat tussen de kom van het dorp en de buurtschap Worsum. Vooral ook omdat geschreven vormen verder ontbreken is deze naam erg duister. Waarschijnlijk was hier rond de Gartstkampsestraat vroeger wat bos, waar enige veldwegen, zoals het Duister Straatje, in de vorm van een ster bij elkaar uitkwamen.
- Steenkamp, De (de stinkamp); Oorspronkelijk een strook bouw- en weiland aan de Garstkampsestraat (1677), waar naderhand een boerderij o.a. is gebouwd. Steen- heeft hier betrekking op het tamelijk veelvuldig voorkomen van stenen in de bodem. Wordt vermeld als kavel nr. 19 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Perceel, genaamd de Steenkampjes, bekend bij het kadaster onder Sectie B.
- Strang, De Perceel in de uiterwaarde van Vogelzang op Heumens grondgebied. Strang is

waterloop.

Zicht vanaf haakse bocht in de Heegseveldweg op het Stuk van Huubke. In de verte bebouwing van de Vosseneindseweg

- Stuk van Huubke, 't (et stuk); Perceel bouwland bij de Klef dichtbij de grens met Heumen. Zie ook Huubke. Waarschijnlijk de voornaam van de eigenaar of pachter.
- Stuw, De Duiker tussen 't Hoog en 't Laag in de uiterwaarde van Vogelzang. Duiker voorzien van een schuif die werd gesloten bij hoog water van de Maas om vollopen van de polder te voorkomen.

T

- Tillemans kamp Perceel weiland in het Worsumse Broek; Tilleman = eigenaam.

U

- Udens Ford Perceel aan de Valkstraat in Vogelzang. Naam verwijst mogelijk naar de eigenaar of pachter.

V

- Valk, De (de vallik); Perceel bouwland aan de Valkstraat (1737). In de leenaktenboeken (1677) is sprake van de "Kleinen Vallickcamp" en de "Grooten Fallickcamp", waarvan het echter niet nauwkeurig is na te gaan, waar deze precies lagen, maar in ieder geval toch wel in de buurt van de huidige Valkstraat. Er wordt verondersteld, dat er in vroegere tijd reeds verscheidene huizen stonden aan de Valkstraat, al zijn er geen duidelijke bewijzen voor. Wat de oorspronkelijke vogelnaam valk betreft, deze komt reeds vroeg als persoonsnaam en vooral ook in Gelderland als huisnaam veelvuldig voor. Daarom lijkt het mij niet uitgesloten, dat Valk hier voorheen de naam van een boerderij was.
- Vijf Dreef, Den Leenaktenboeken (1677): Perceel in de Worsumse polder naast de Hogen Waard aan de Fallickstraat.
- Visserswei, De (de visserswei); Perceel weiland op de uiterwaarde aan de Maas bij de grens

met Heumen.

Waarschijnlijk een jongere naam, al is het niet onmogelijk, dat met de vermelding van "Visserskampke" in 1697 reeds dit perceel bedoeld wordt. Visser- = wel het beroep.

Vlonsheuveld
De (de vlònsheuveld); Perceel bouwland ten zuiden van Worsum aan de Valkstraat (1677). Er is hier, waar zeker in vroegere tijden bos geweest is, sprake van een nauwelijks waarneembare bodemverheffing. De betekenis van Vlon(s)- erg onduidelijk; waarschijnlijk is Vlonsheuveld een volkshumoristische benaming, waarvan de betekenis dan zou zijn "heuvel, zo groot als een vlo" en waarbij vlon- een verbastering van vlo (dialect. Vlòj) is. Wordt vermeld als kavel nr. 20 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Perceel genaamd de Flonsheuvels en Weibosch, bekend bij het kadaster onder Sectie B nr. 240.

Vogelzang, De (de voogelzang); Naam van een kleine buurtschap bij de grens met Heumen, waar vroeger nogal wat bos en kreupelhout was. Bij deze naam, die wel van jongere datum is, zullen we in eerste instantie moeten denken aan de poëtische betekenis "bosrijk oord, waar de vogels zingen".

W X Y

Wal, De (de wal); Strook grasland langs de Meer op Worsum.

Weibos, De (de weibós); Groot perceel bouwland (+ 8 ha) ten zuiden van Worsum aan de Valkstraat (1697). Ook bij de naam van dit perceel, waar thans geen bomen of struikgewas meer aangetroffen wordt, herinnert het tweede element aan de vroegere gesteldheid van de bodem. Wordt vermeld als kavel nr. 20 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Perceel genaamd de Flonsheuvels en Weibosch, bekend bij het kadaster onder Sectie B nr. 240.

Panoramafoto vanaf de Maasdijk met van links naar rechts Valkstraat met Oerlemans en varkensfokbedrijf Jules Derks, Vogelzang, Maasdijk en Maas

Wetering, De (de wéttering); afwateringssloot, die loopt vanaf de grens met Heumen even ten zuiden van het bosgebied en vanaf de Kasteelsestraat midden door het Broek in de richting van het gemaal onder Balgoy (1677). In een akte uit 1318 is er al sprake van deze afwateringssloot.

Wetering skampje, Het (et wétteringskèmpke); Perceel weiland aan de Wetering ten noorden van de Hamelberg (1677).

Wever, (de wééver); (1653) Ook "weverscamp"

De (1709). Perceel bouwland ten zuidoosten van Worsum aan de Valkstraat. We mogen concluderen, dat Wever de naam van het beroep is.

Witte Draai (den wittendrei); Scherpe bocht in de Garstkampsestraat bij nr. 17 waar sloot en weg kruisen. Bocht was voorzien van witte markeringen op het muurtje van de duiker.

*Zicht vanaf de hoek Parksesteeg Worsumsebroekweg
De Worsumsebroekweg deed dienst als verbindingsweg
tussen Worsum en het Worsumse Broek*

Worsum (wórsem); Buurtschap ten noordoosten van de kom van het dorp.
Bij de bespreking van de Geldersche Plaatsnamen worden bij deze naam twee plaatsen uit het Oorkondeboek van Sloet aangehaald, nl., "allodium de Woroime" uit 1154/11 en "castrum de Worumme" uit 115, waarvan het echter niet helemaal zeker is, dat deze plaatsen inderdaad betrekking hebben op de huidige buurtschap. Dat de naam al oud is, blijkt uit verschillende akten, welke door Scholten in zijn boek aangehaald worden, b.v. uit 1333 "Giselmar van Worsen", uit 1335 "den grauwen Monnik van Worsen", 1347 "in Worsen" en 1550 "de Monnikhof genaamd Worsum".
Uit de akten in het boek van Scholten mogen we wel opmaken dat deze naam hoogstwaarschijnlijk nauw verbonden is geweest met het daar al vroeg gevestigde klooster of althans onderdeel van een klooster de "Munnikhof".

Worsumse Hof, De (de wórsemse hōf); Boerderij met bijbehorend bouw- en weiland op Worsum (1697).
Of Hof hier inderdaad betrekking heeft op een woning, die als middelpunt fungeerde van een vroegere ontginning hier, valt toch te betwijfelen.
Waarschijnlijk is het een benaming uit latere tijd.
Wordt vermeld als kavel nr. 16 in de veilingakte van Munter 1852 als "Een Bouwhof, genaamd de Worsumsche Hof, bestaande in Huis, 2 Schuren, Bakhuis en Varkenskot, bekend bij het kadaster onder Sectie B.

Worsum- (de wórsemsewéch); Nieuwe naam voor de

seweg, De grote weg over Worsum.

*Zicht vanaf de Broeksehofweg op het Worsumse Broek
die doorsneden wordt door de rijksweg A73. In de
verte een flatgebouw van Hatert*

Z

Zand, Het Hoger gelegen perceel in de Vogelzang zuid-oostelijk van de Valkstraat overwegend bestaand uit zand.
In de veilingakte van Munter 1852 wordt melding gemaakt van kavel nr. 23 als "Een Tuin met enig Bouwland, (opstal niet onder de verkoop begrepen), genaamd Het Huis op het Zand, bekend bij het kadaster onder Sectie B nr. 152 en 153.

Zijkmeike Paadje Smal voetpad tussen Duisterstraatje en de sloot met waarschijnlijk een overgang naar de kerk. Zijkmeik = mier (klein)

Zomp, De Grote Boerderij tussen de Valkstraat en de Maas (1676).

Zomp, De Kleine Boerderij tussen de Valkstraat en de Maas.

Zompse Waardje, Het (de zómpse wért); Perceel weiland op de uiterwaarde ter hoogte van de kom van het dorp, dat behoorde bij de Zomp (1750).

Zompse wei Perceel in de uiterwaard tussen Nagelhorst waardjes en Zompse waardje

Colofon:

Dit bulletin is een uitgave van de Werkgroep Historie Worsum

<http://www.overasseltpromotions.nl>

<http://www.dorpsplatformoverasselt.nl>

Correspondentie:

Harrie Joosten

Worsumseweg 3

6611KT Overasselt

T 024-6221644

E harrie.f.p.joosten@freeler.nl